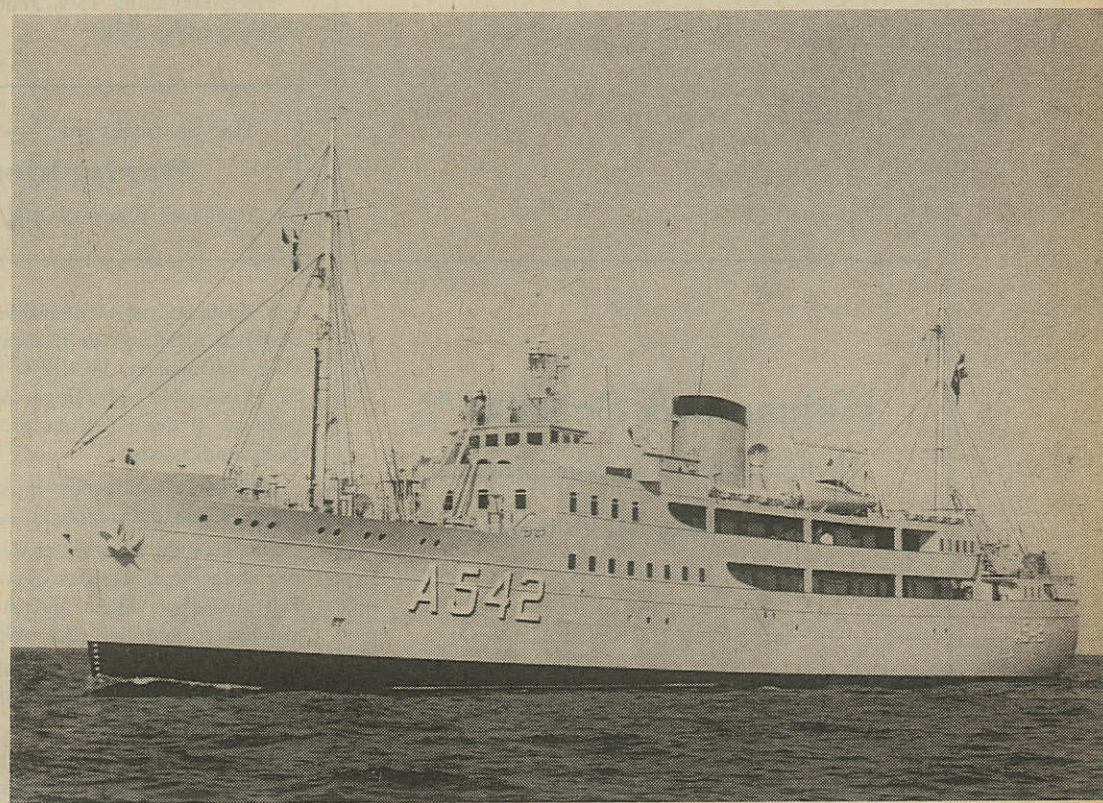
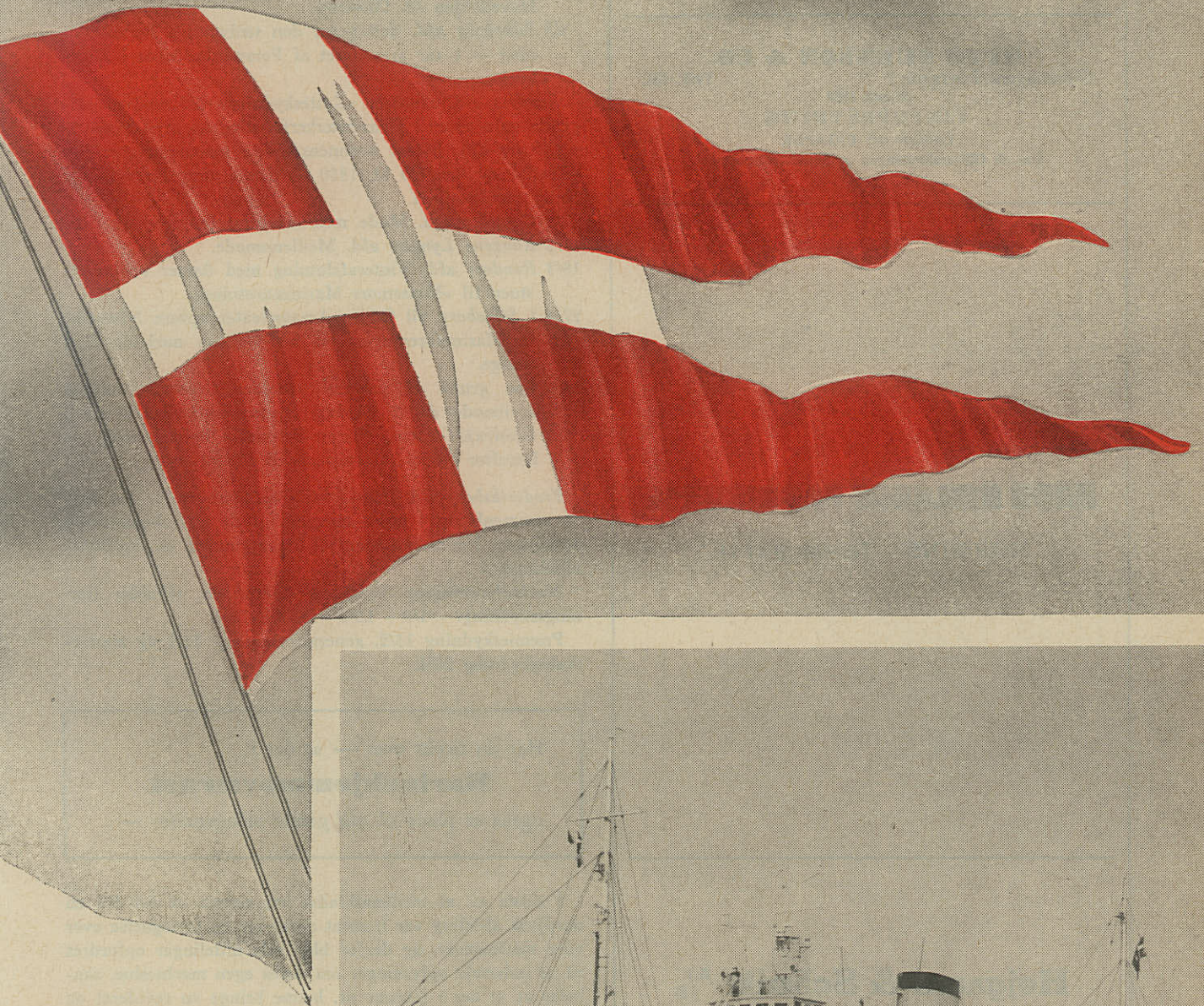

UNDER DANNEBROG

Undervandsbaadsdepotskibet HENRIK GERNER

(Se artiklen side 3)

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

Hefte 1 - Febr.
53. aarg. - 1966

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K

^{A/s} **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^{A/s}

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

J. Chr. Andersen **OST**

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Marineforeningens Kalender

- 17/2 *Kongens Lyngby* afd. Generalforsamling i Marine-
stuen paa »Lottenborg«.
- 26/2 *Distrikt X., Midtjylland*, afholder distriktsmøde paa
Hotel »Niels Ebbesen« i Skanderborg.
- 3/3 *Glostrup/Taastrup* afd. Medlemsmøde i »Kahytten«,
Hovedvejen 58, Glostrup.
- 5/3 *Silkeborg afd.* deltager i den sædvanlige fællesskyd-
ning — i aar arrangeret af Forsvarsbrødrene i Silke-
borg.
- Randers* afd. afholder »Katteskydning« 5/3 med paaføl-
gende gule ærter i Haandværkerforeningens skydebane.
- Odense* afd. holder sæsonens sidste kammerataften paa
»Trafikken« den 8/3 kl. 1830 — denne gang serveres der
rigtig grønlangkaal.
- 9/3 *Gentofte* afd. Møde med maritimt foredrag og film.
- 11/3 *Kongens Lyngby* afd. Medlemsmøde.
- 19/3 *Randers* afd. Vinterafslutning med damer i Marine-
stuen til »Messefors Marineanretning«.
- 27/3 I *Silkeborg* vil Odder Amatørteater opføre *Nitouche*,
og Marineforeningen vil her deltage med de flest
mulige.
- 14/4 Paa grund af paasken afholder *Glostrup/Taastrup*
april mødet den 2. torsdag (se nærmere i »Saa til søs«).
- 5/5 *Glostrup/Taastrup* fejrer Danmarks befrielsesdag. —
Derefter holdes sommerferie til september.

Frederiksberg afd. staar i aar som arrangør for den fæl-
les sammenkomst i marts maaned for de storkøbenhavnske
afdelinger. Nærmere herom vil tilgaa gennem de respektive
afdelinger.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholder træ-
ningsskydning: - 1/3 - 15/3 - 29/3 - 12/4.

Præmieskydning 15/2, generalforsamling 22/2 og mester-
skabsskydning 26/4.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til *alle* gamle orlogsgaster —

I sidste nr. af medlemsbladet var nævnt, at der fra en
nordjysk afdeling var fremsat ønske om en fortegnelse over
vore marinestuer, og derfor blev alle afdelinger opfordret
til at indsende oplysninger om deres egen marinestue, saa-
ledes at vi her i februar nr. kunne bringe en revideret og
fuldstændig liste.

Det kan vi beklageligvis ikke, idet kun 16 afdelinger har
reageret paa opfordringen — det er da for ringe.

Det maa da antages, at der indenfor hver bestyrelse fin-
des et medlem, der har opsyn med afdelingens marinestue,
han maa ogsaa kunne indsende oplysninger om stuen, naar
afdelingsformanden eller sekretæren ikke kunne gøre det.

Altsaa, vi prøver igen, saaledes at vi om muligt kan faa
listen over marinestuerne offentliggjort i Under Danne-
brogs april nr.

Skriv derfor snarest til hovedkontoret (brev eller brev-
kort) og meddel marinestuens beliggenhed (nøjagtig adresse
og telf. nr.), dens oprettelsesaar og andre oplysninger —
samt ogsaa om den har været flyttet flere gange o. l.

Gør nu alvor af det, saa vi kan komme i gang!

Nytaarshilsen fra Marineforeningens formand

Ved aarsskiftet er det jo normalt at gøre status — at se tilbage over opnaaet-ikke opnaaet, for derudfra at tage bestik og sætte kurs for den kommende tid.

En vanskelighed at bekæmpe i vort foreningsliv er stadig den gennemgaaende lave mødeprocent ved sammenkomsterne, dette til trods for afdelingsbestyrelsernes ihærdige bestræbelser for med lodige programmer at samle kammeraterne. Den lave mødeprocent er imidlertid ikke noget særkende for Marineforeningen. Det samme gælder mange andre foreninger — og maaske er netop dette efterhaanden almindelige træk: den enkeltes medlemsskab af flere og flere foreninger en af aarsagerne til det svigtende fremmøde, naar man samtidig skal konkurrere med radio, TV, bilture med familien og mange andre interesser, der beslaglægger aftenene.

Lad dog ikke dette nedsætte arbejdslysten, lad det tværtimod for bestyrelser og »den faste klump« kalde paa sportsaanden i kampen om at ligge forrest, naar det gælder at vække mødeinteressen.

Et glædeligt tegn er det fortsat stigende medlemstal. Det viser, at der er bærekraft i foreningens grundidé, der er trods alt fornyelse i rækkerne, der er noget at bygge paa.

Vi kan ikke se tilbage uden at mindes kammerater, venner og bekendte med hvem vi har maattet tage den sidste afsked, og vi sender medfølelse tanker til deres efterladte kære.

Vi føler anledning til taknemlighed for megen støtte og opmuntring i foreningsarbejdet.

Marineforeningen takker vor høje *Æresformand* for bevaagenhed og interesse i det forløbne aar.

Tak til alle enkeltpersoner og institutioner inden for Søværnet og udenfor, som paa een eller anden maade har støttet vor forening, har vist den interesse eller har medvirket i foreningsarbejdet.

En særlig tak for kammeratligt samarbejde rettes til vore forskellige soldaterforeninger og til vore brødreforeninger i Sverige og Norge.

For det kommende aar fremsættes de bedste ønsker for Søværnet, for Handelsflaaden, for Fiskerierhvervet og for alle, der gennem deres tilknytning til livet paa søen virker for vort lands ære og anseelse som søfarende nation.

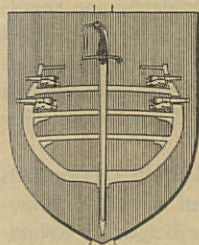
Sluttelig bringes paa Hovedbestyrelsens vegne en hilsen til alle Marineforeningens medlemmer, deres hjem og familier med de bedste ønsker for det nye aar. Med tak for god indsats i aaret, der er gaaet, udtales haabet om fortsat levende initiativrigt arbejde til gavn for vor forening.

Godt nyttaar.

GUD BEVARE KONGEN

Undervandsbaadsdepotskibet HENRIK GERNER

Fra passagerskib til orlogsfartøj

Depotskibet
HENRIK GERNERs
skibsvaaben

Fra undervandsbaadernes fremkomst herhjemme i begyndelsen af det 20. aarhundrede var man klar over, at dette nye, lette — men meget komplicerede og ret saarbare vaaben ikke som andre af Søværnets enheder kunne være sig selv nok, men nødvendigvis maatte have en særlig base at støtte sig til.

I begyndelsen af 1. verdenskrig var vore undervandsbaade derfor baseret paa stationer i land.

Et Døckersk telt paa den sydlige havnemole gjorde det ud for U-baadsstationen i Helsingør. Og i Slipshavn ved Nyborg — den nuværende Marinehjemmeværnsskole — blev de derværende U-baads- og luftfartøjsbesætninger underbragt i de virksomme DSB-hjuldampskibe fra Korsør-Kiel-ruten, hvis passageroptering

gjorde dem velegnede som logiskibe. Værksteder og depoter blev indrettet i istransport-jernbanestationens forskellige bygninger. Den paa Slipshavn staaende træhangar stammer netop fra denne periode.

Paa *Holmen* blev krydseren HEKLA samtidig ombygget til fastliggende stationsskib for flyvere og u-baadsfolk.

I 1916 blev dampkanonbaaden GRØNSUND fra 1883 ombygget til værkstedsskib for u-baade forsynet med særligt diesel-elektrisk fremdrivningsmaskineri. GRØNSUND fulgte vore u-baade i tykt og tyndt, men var paa grund af sin ringe fart ofte i agterhaanden paa flotillens øvelsetogter — trods ombygningen var det et gammelt skib, der ikke kunne holde trit med udviklingen.

Imidlertid lykkedes det trods mellemkrigsarenes kraftige nedskæring af forsvarsudgifterne at faa bygget et nyt værkstedsskib paa Orlogsværftet, og i 1928 hejste det kommando under navnet HENRIK GERNER. Med sine 2 dieselmotorer af u-baadstypen og andet moderne udstyr,

f. eks. Flettnerror, var det bedre egnet som ledsageskib for undervandsbaadene, der paa togter i ind- og udland fylkedes om dette skib, indtil det sammen med størstedelen af en danske orlogsflaade blev sænket paa Holmen den 29. august 1943.

Savnet af dette hjælpeskib føltes stærkt ved Flaadens genopbygning efter 1945. Under 2. verdenskrig var U-baadsstationen genopstaaet i Helsingør, denne gang dog med fast fortøjet skib — opmaalingsskibet FREJA — som base, og statsibryderen TYR, der ved sikringsstyrkens formering i 1939 havde tjent som U-baadsdepotskib i Aarhus, fik nu atter denne opgave helt op til 1952, da den blev afløst af depotskibet ÆGIR (ex tysk TANGA).

Mange opgaver meldte der sig dog til dette nye, rummelige skib. Det tjente baade som kommandoskib i øvelsesdelinger, som skoleskib og meget andet — og det var kun sjældent, at det alene brugtes til sit egentlige formaal som U-baadsdepotskib. Imidlertid medførte de stadig voksende krav til et saadant specialskib at der efter grundige undersøgelser og økonomiske overvejelser i december 1963 blev givet en bevilling til Søværnet paa 10,5 million kr. til indkøb og ombygning af passagermotorskibet HAMMERSHUS. Skibet blev overtaget den 8/1 1964 og afleveret til ombygning ved Orlogsværftet.

Søværnskommandoen fandt det ønskeligt, at det nye U-baadsdepotskib blev navngivet efter det tidligere værkstedsskib HENRIK GERNER, hvilket forslag under 15/1 1964 blev bifaldet af Hans Majestæt Kongen.

HENRIK GERNER (II) blev bygget i 1936 paa Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri paa Refshaleøen i København som et smukt, moderne passagerskib til ruten København-Rønne. Skibet var paa 1775 br. reg. ts. og 1078 net. reg. ts. og fik det gode bornholmske navn HAMMERSHUS. Dens 6 cylindrede B. & W. dieselmotor udvikler normalt 2250 HK, hvilket gav skibet en fart paa 15 knob, men dog med saa meget overskud, at ruten kunne holdes, naar vejret da ikke var helt orkanagtigt.

Ved overtagelsen i 1936 lød de samme ord, som 70 aar tidligere blev udtalt om *Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866's* første postdampskib S/S SKANDIA: *den var et udtryk for højdepunktet af passagerkomfort* — disse betragtninger er vel nok maalt med de forskellige tidsaldres maalestok; kravene er jo noget større i vor luksusbetonede tidsalder.

Den nye HENRIK GERNER er et af de faa skibe i den danske orlogsflaade, der oprindeligt er bygget til civilt formaal og først senere er kommet under orlogsflaget.

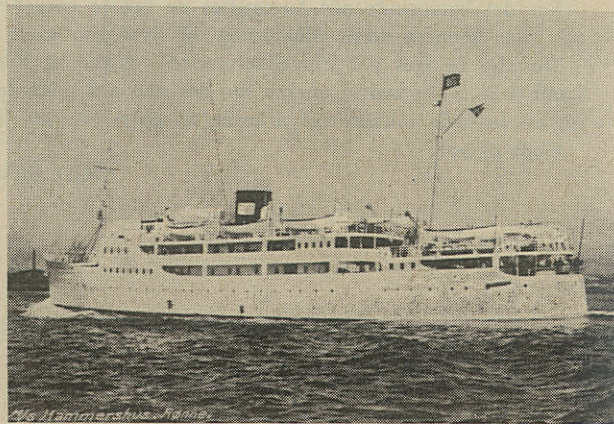
Under 1ste verdenskrig indkøbtes 2 smaa inspektionsskibe, der var bygget i Holland: DIANA fra 1916 — indkøbt 1917 — efter krigen i mange aar brugt som fiskeriinspektionsskib indtil den i 1937 blev solgt. Gamle DIANA optraadte dog under 2. verdenskrig atter i de danske farvande som tysk minstryger. Det andet skib, FENRIS, bygget i 1915, blev aaret efter overtaget af det danske Søværn. Ogsaa dette blev under 1ste verdenskrig brugt som inspektionsskib, senere blev det i en aarrække som tender for øvelseseskadrene kendt af mange postventende orlogsgaster. I 1950 kom FENRIS ved salg tilbage til D.F.D.S., til hvilket rederi det oprindeligt var bestilt i 1915 — den blev nu benyttet som det, den egentlig var: en kraftig bugserbaad — en tidlang i Esbjerg havn — indtil den i 1954 blev afhændet til en privat skibsfører.

I denne forbindelse maa ogsaa nævnes, at Søværnet under 1ste verdenskrig lejede forskelligt civilt skibsmateriel: S/S PRINS CHRISTIAN (1915-16 i Lille Bælt) og Øresundsselskabets S/S SALTHOLM (1916-19, ligeledes i Lille Bælt),

som senere atter i mange aar sejlede i Sundfarten. Fiske-trawleren THOR var bygget i England i 1899 til et dansk-islandsk fiskeriselskab, som i 1907 solgte det til Danmark til havundersøgelsesskib. I 1914 overgik skibet fra Landbrugministeriet (Fiskeridirektoratet) til Marineministeriet og apteredes som inspektionsskib under sikringsstyrken 1914-18. I 1920 blev THOR solgt til den islandske stat til fiskeriinspektionstjeneste, fra 1924 med statsbesætning, indtil det i 1929 strandede paa klippeøens kyst og blev slaaet til vrug.

Ogsaa under 2. verdenskrig benyttede Søværnet forskellige civile fartøjer som hjælpeskibe. Den nu ophuggede statsibryder (tidl. D.S.B.) TYR blev som tidligere anført helt op til 1952 brugt netop som U-baadsdepotskib, og den tidligere lodsdamper SKAGERAK, sygetransportskibet THORSHAVN og talrige fiskekuttere benyttedes i minstrygnings- og kystbevogtningstjenesten.

Marineforeningens hovedbestyrelsesmedlem, Kaptajn Carl Thomsen, der nu som ældste fører er skipper paa 66-selskabets »flagskib« M/S BORNHOLM, og som har sejlet med ex-HAMMERSHUS (= HENRIK GERNER), det nu hundreedaarige rederis første hvidmalede skib, baade som styrmand og skibsfører og taget mangen en tårn med det, fortæller her lidt om den tidligere passagerbaad:

Fra passagerskibsepoken.

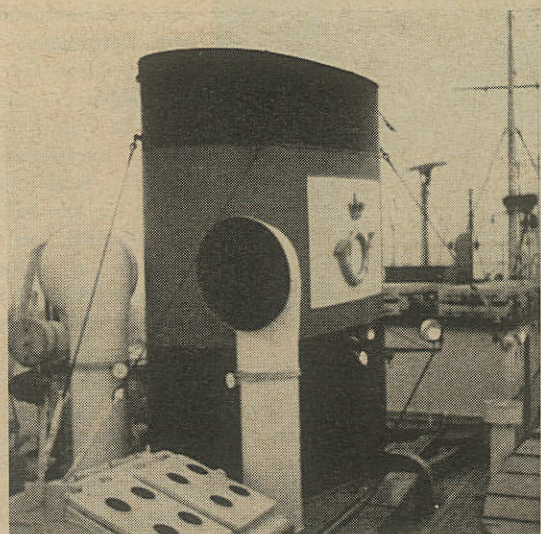
M/S HAMMERSHUS var hvad vi kalder et handigt skib. Det manøvrerede godt, var let at styre, kom hurtigt igang, drejede og stoppede godt, og saa var wirer og trosser ikke saa svære; de var til at arbejde med, naar det skulle gaa lidt kvikt. Skibet blev foruden i den regelmæssige rutefart Rønne-København ogsaa benyttet til krydstogter udenfor den egentlige sommersæson. Disse togter gik til havne i Østersøen, i den engelske Kanal samt hollandske og belgiske havne. En meget populær tur var besøgene paa kanalerne Jersey og Guernsey. I selve sæsonen sejlede skibet ogsaa paa Rønne-Ystad og i nogle aar opretholdtes ligeledes en sommerrute paa Karlskrona og Karlshamn. Endelig sejlede M/S HAMMERSHUS i de sidste 2 aar før det blev solgt to ugentlige ture paa Travemünde.

Under sidste krig blev M/S HAMMERSHUS i dagsejlds paa rejse fra København til Rønne den 4/8 1940 minesprængt ved Middelgrunden ud for indsejlingen til Københavns havn. Kun en enkelt passager kom til skade, enkelte fik chock og alle blev sat i land af tyske marinefartøjer, medens skibet blev slæbt til B. & W. og repareret for 1/2 million kr. I 1944 blev det beslaglagt af tyskerne, som ombyggede skibet til moderskib for u-baade (det har det alt-saa prøvet, før det som saadant kom til den danske Marine). Efter krigen blev skibet fundet i Hamburg i noget medtaget stand. Rederiet overtog igen sit gamle skib, som nu blev gjort sejklart og sat i fart mellem Ostende og Tilbury til

transport af engelske soldater, og først i 1947 var skibet atter at finde paa ruten Rønne-København.

Efterhaanden blev HAMMERSHUS for lille og utidsvarende til den stadig voksende passagertrafik og især overfor den tiltagende biltransport, og da »66« anskaffede færger, blev det udbudt til salg, og den 7/1 1964 forlod M/S HAMMERSHUS for sidste gang Rønne under »66«s kontorflag.

Oprindelig førte »Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866«s postdampskibe, som det hed i ældre tider, en lang, helt sort skorsten. I 1910 indførtes det stadig brugte, kendte og meget karakteristiske skorstensmærke: et gyldent, kronet posthorn i et firkantet, hvidt felt i en dybrød ring paa begge sider af en sort skorsten. »De store 66-baade« af i dag fører ogsaa dette mærke paa den store og kraftige midtskibs »skorsten«, der dækker over ventilatorer, akkumulatører, varmeaftræk m. m., medens hovedmotorens egentlige udstød f. eks. i BORNHOLM er ledet op gennem den agterste mast, som vel er den mindste, men dog stadig ifølge sømandsterminologi maa betegnes som *stormasten*, det er herfra 66-selskabets kontorflag (= skorstensmærket) vajer. Iøvrigt sejler rederiets skibe under dansk postflag = splitflag med et kronet posthorn i øverste stangfelt.

Det kendte skorstensmærke.

Ogsaa Marineforeningen har haft en vis tilknytning til ex-HAMMERSHUS, idet det sejlede deltagerne i det meget vellykkede 2-dages sendemandsmøde i 1959 til Bornholm, og de mange sendemænd og deres damer hyggede sig svært godt her ombord.

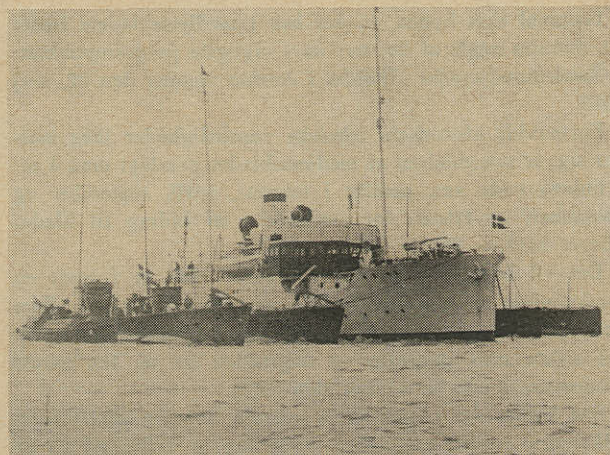
Den nuværende HENRIK GERNER var rederiets 1. bærer af skibsnavnet HAMMERSHUS, men da salget var en kendsgerning, kom det større M/S ROTNA i fjor sommer til at sejle paa Travemünde under navnet HAMMERSHUS for at bevare dette skibsnavn for 66-selskabet. I 1965 sattes den 3. HAMMERSHUS, en stor ny motorfærge, i fart, og ROTNA fik sit gamle navn igen. HAMMERSHUS-navnet vil nu fortsat leve i 66-flaaden — som Kaptajn Thomsen udtrykte det: *Der maa hos os altid være et HAMMERSHUS* —

I denne lille redegørelse maa Søværnets første HENRIK GERNER dog ikke glemmes. Det var et smukt lille motorskib med Flettneror — U-baadsmoderskib — som fra 1927 til 1943 fulgte vore undervandsbaade paa togterne i de hjemlige farvande — iblandet med besøg i Sverige,

England, Holland m. v., ligesom det blev benyttet som dykkerskoleskib.

Den 29/8 1943 blev det sænket paa lavt vand paa *Holmen* og stukket i brand. *Benjamin Olsens* smukke kopi af *Jens Juels* karakteristiske portræt af Holmens Fabrikmester, Kommandørkaptajn *Henrik Gerner*, »lettede« herunder fra sin plads paa agterskoddet i officersmessen, drev ud af skibet og ned gennem Flaadens Leje, hvor det heldigvis blev fisket op af en behjertet, civilklædt maskinofficer — i dag har det atter hæderspladsen i det skib, der bærer den berømte skibskonstruktørs navn.

Det bør i denne forbindelse lige nævnes, at tyskerne hævdede vraget af HENRIK GERNER og byggede det op igen, saaledes at det i dag under navnet PRENZLAU sejler som østtysk vagtskib.

HENRIK GERNER (I) til ankers paa Spithead rhed med 4 undervandsbaade paa siden, juni 1929.

Den 12/6 1965 stod et stort graamalet skib under dansk orlogsflag og med NATO-kendingsmærket A 542 paa skibssiderne Rønne havn ind — men alle paa havnen nikkede genkendende velkommen til det tidligere HAMMERSHUS, der nu i ny skikkelse, noget ændret i ydre siden det hin pinsemorgen 1936, da det samme skib for første gang anløb sin hjemstedsby, Rønne — byen, der har adopteret det nye U-baadsdepoatskib HENRIK GERNER.

H. de L.

Afdelingsjubilæer

I 1966 kan nedenaanførte af Marineforeningens afdelinger fejre jubilæum — stiftelsesdato og -aar er angivet.

50 aar	Kolding	26/2 1916
	Roskilde	18/5 1916
	Korsør	14/1 1916
45 aar	Frederikshavn	12/6 1921
	Hirtshals	25/1 1921
	Næstved	9/2 1921
	Skagen	25/7 1921
40 aar	Middelfart	17/1 1926
25 aar	Køge	27/11 1941
	Ringkøbing	18/3 1941
	Samsø	16/11 1941
	Skive	10/6 1941
	Skjern-Tarm	2/11 1941
	Thisted	32/4 1941

OHM

Fra Hovedbestyrelsen

Ved årsskiftet overbragte formanden Marineforeningens høje *Æresformand* medlemmernes allerunderdanigste ønsker om et godt nytår for Majestæten og hele det kongelige hus, og Hans Majestæt *Kongen* har med tak ønsket Marineforeningen et godt nytår.

Som sædvanligt er der udvekslet nytårshilsen med *Norges Orlogsforbund*, *Flottans Män* i Sverige, *Danske Soldaterforeningers Landsraad*, *Flyvevaabnets Soldaterforening*, *Søværnets Sergent- og Oversergentforening*, *Soldatens og Orlogsgastens Fond*, *Radiotelegrafistforeningen af 1917*, *Kvindeligt Marinekorps* samt hovedbestyrelsesmedlemmet og afd. i Godthaab paa Grønland.

Gammel skik byder, at der her i medlemsbladets første nr. omtales nogle af det nye aars vigtigste programpunkter: *Sendemandsmødet* afholdes i Aarhus søndag den 22. maj 1966.

Forsaavidt uforudsete tekniske vanskeligheder ikke mel-der sig, er udsendelsen af medlemsbladet planlagt med 4 nr. i indeværende aar, nemlig i februar, april, september og november, og fristen for modtagelse af bidrag til bladet bliver: 25/3 — 15/8 — 15/10 1966.

Det vil bemærkes, at der for aaret 1966 er forsøgt en forskydning af medlemsbladets udsendelsesterminer. Som sædvanlig vil der komme et nr. medio februar og april; det sidste med program og dagsorden m. m. for aarets sendemandsmøde (i Aarhus den 22/5).

Saa holdes der sommerferie overalt, hvorfor bladet først udkommer medio september, hvor der er lejlighed til at bringe efteraarsprogrammerne, og igen medio november med lidt om, hvad resten af vinteren kan byde paa.

Den aarlige jubilardag sidste søndag i august maa med sit traditionelle besøg med omvisning paa Holmen, frokost paa Marinekasernen samt bustur til Søværnets Eksercerskole i Avderød, hvor der er omvisning og middag, nu ligge saa fast, at den ikke længere behøver et nr. af medlemsbladet i juli maaned til bekendtgørelse af dagens program. Datoen bliver iøvrigt 28. august.

Dagspressen vil naturligvis blive holdt underrettet og de sædvanlige løse programblade med alle detailoplysningerne vil blive tilsendt fra Hovedkontoret fra begyndelsen af juli efter skriftlig eller telefonisk henvendelse, ligesom de vil kunne faas hos distriktsrepræsentanterne og hos forskellige afdelingsformænd.

— og saa et hjertesuk fra *redaktøren*: Med hensyn til referater til UNDER DANNEBROG, skriv saa kun paa den ene side af papiret (helst med maskine) og med stor linieafstand og bred margin, men husk frem for alt at paaføre en dato for begivenheden, den mangler altfor ofte, og skriv hellere referaterne ned umiddelbart efter begivenhederne og send dem ind med det samme, medens stoffet er friskt; billeder bedes paaført navne paa de gængivne personer. Redaktionen modtager meget gerne bidrag fra læsekredsen, herunder ogsaa avisudklip, husk da at paaføre dato og bladets navn.

Udebliver medlemsbladet UNDER DANNEBROG — efterspørg da først paa eget lokalpostkontor om der ikke her er sket en fejlekspedition — hjælper dette ikke; send da et par ord — eller ring — til Hovedkontoret; men som sagt først: eget postkontor.

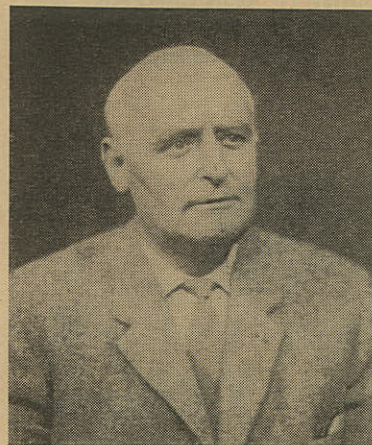
Sluttelig erindres om, at Hovedkontoret som sædvanlig altid staar til raadighed med besvarelser af forespørgsler og fremskaffelse af oplysninger, som maatte have medlem-

mernes interesse. Paa Hovedkontoret haves ogsaa forskellige effekter (Marineslips, -naale og -emblemer m. m.) til forhandling. Hovedkontoret vil ogsaa altid være behjælpelig med forslag til foredragsemner og foredragsholdere eller anden underholdning for afdelingerne rundt om i landet.

Ved en festlighed i Marinestuen i Varde fik hjemsendt vpl. *Stig Schack* fra Varde overrakt »Admiral Carstensens Mindebøger« med tilhørende diplom. Overrækkelsen foretoges af hovedbestyrelsesmedlem *Knud Schrøder* fra Esbjerg.

Marineforeningens distrikt X, Midtjylland, har indkaldt til distriktsmøde den 26. februar kl. 1600 paa Hotel Niels Ebbesen i Skanderborg. Tilmeldelse til skafningen til distriktsrepræsentanten, *Bogh-Sørensen* pr. telf. Silkeborg 1292 inden 24/2.

25 aar som Marineforeningens landssekretær

I 1921 var der en ung sømand, vor nuværende landssekretær, der meldte sig ind i Marineforeningens Københavns afdeling, altsaa for 45 aar siden — men først da han i 1940 som overstyrmand gik i land »for godt«, fik han lejlighed til med iver og interesse at deltage i foreningslivet. I efteraaret 1940 indvalgte han i Kbhv.s

afd.s bestyrelse, men virkede kun ret kort her, idet Marineforeningens daværende formand, kommandør *Paul Ipsen*, sendte bud efter ham, og den 29/3 1941 indtraadte han i hovedbestyrelsen som landssekretær, og som saadan kan *Honnens de Lichtenberg* om en maanedstid se tilbage paa 25 aars virke og arbejde for Marineforeningen. Med andre ord har han tjent under alle Marineforeningens 6 formænd som medlem og under 3 af dem som sekretær. Af de 25 aar som landssekretær har han i 22 aar tillige virket som redaktør af UNDER DANNEBROG, og i anciennitet er han i dag langt det ældste medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse.

Det er intet under, at »Nons«, som mange kalder ham, kender Marineforeningens arbejde og betydning bedre end nogen anden.

Der er grund til i dagens anledning at hylde vor landssekretær og til at takke ham for hans store indsats. Man imponeres over, at han har kunnet overkomme det kæmpearbejde, han har udført til gavn for Marineforeningen, thi i fjor fejrede han 25 aars jubilæum i Redningsvæsenet og tillige ogsaa som forretningsfører i Søofficers-Foreningen, men han har altid haft en evne til at samle paa arbejde: som medredaktør og forfatter af forskellige bøger og talrige artikler og tillige som foredragsholder. I 1943 blev H. de L. medlem af bestyrelsen for »Soldatens og Orlogsgastens Fond« og i 1951 medstifter og bestyrelsesmedlem i Marinehistorisk Selskab og endelig i 1958 medlem af Søværnets Museumsudvalg — og saa er han som flotillechef aktivt medlem af Marinehjemmeværnet.

En ting, der er fælles for alt det, vor ven beskæftiger sig med, er »skib«. Han har været meget flittig med at sætte sig grundigt ind i historiske maritime emner og har erhvervet sig en kolossal viden, der ikke blot er grundlag for hans eget virke, men som ogsaa andre trækker stærkt paa.

Jeg tror at kunne sige, at Landssekretæren kan se tilbage paa de 25 aar i Marineforeningens ledelse med glæde, ligesom vi har været glade for ham. Der er enkelte punkter, som skal fremhæves her ved 25-aars jubilæet —, saa en omtale af hans udmærkede arbejde som redaktør af medlemsbladet maa vente, til han om 3 aar kan fejre 25-aars redaktørjubilæum.

Som landssekretær er Honnens de Lichtenberg kendt af alle Marineforeningens medlemmer fra vore sendemandsmøder, jubilarfester og mindefester m. m.

Det er selvfølgelig et stort arbejde at forberede et sendemandsmøde, og det kan ske, at alt ikke klapper som haabet, men saa er det ogsaa meget sjældent, at dette kan tilskrives landssekretæren. Jeg ved, at jubilarstævnerne er det, som glæder ham mest, og der er han rigtig i sit es. Paa en straalende maade forstaar han at vise »Holmen« frem, man skulle næsten tro, at han ejede disse smaa øer med de mange minder, og hvor han kender alt, hvert skib, hver bygning, og de gamle gaster, der møder frem, har altid udbytte af hans omvisning.

Marinestuerne, adoption af Søværnets skibe — ja, er der i det hele taget noget omraade indenfor Marineforeningens virke, hvor man ikke sporer H. de L., hans interesse for foreningsarbejdet og for bevarelse af marineminderne.

Det er ikke alene her i Danmark, han virker for Marinens minder. Da »Flottans Män« skulle indvie sin første marinestue i Vadstena, sendte man bud efter vor landssekretær, og da Norges Orlogsforbund blev stiftet i 1948, var han ogsaa med. Sammen med Norges Orlogsforbund rejste vi jo i 1958 Tordenskiold-Mindestenen i Gleidingen, og ganske naturligt var *Nons* i spidsen for arbejdet her, ligesom ogsaa de nordiske soldaterstævner har haft hans interesse og har haft meget udbytte af hans rige erfaringer.

Tænk — at man kan overkomme alt dette og mere til; dog nu slutter jeg med paa hovedbestyrelsens, afdelingernes, ja, paa alle medlemmernes vegne at hylde dig og sige hjertelig tak for dit store arbejde for Marineforeningen og for et godt kammeratskab.

O. H. M., næstformand.

Paa jubilæumsdagen vil Landssekretæren paa Marineforeningens hovedkontor kl. 14—16 tage imod eventuelle gratulanter.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkontoret eller gennem afdelingen.

- og saa var der Køjekampagnen...

Ja, det kan vist roligt siges, at med den idé havde vor hovedkasserer fundet netop det helt rigtige. Ideen slog an, den syntes morsom, og bestillingerne væltede ind, langt over forventning, og i mange blade landet over har Køjekampagnen været omtalt som et friskt initiativ fra Marineforeningens side.

I første omgang sikrede vi os 300 stk., men det slog ikke nær nok til. Saa fik vi fat paa 100 til, disse blev ganske vist lidt dyrere, men vi fik dem med i forsendelsen. Endnu er der — ganske vist for sent — modtaget et anseligt antal bestillinger, og det skal blive forsøgt, om der kan skaffes endnu et mindre parti køjer, saa at alle liebhavere kan blive tilfredsstillet, men saa maa det ogsaa være slut.

Naturligvis maatte der ved en saadan omfattende udsendelse forekomme fejltagelser og misforstaaelser, men ogsaa de er nu bragt i orden og overstaaet.

Det maa nemlig erindres, at køjerne var hentet i Dragør og oplagt paa et koldt loft paa Christianshavn. Vor kontorhøj havde med velvillig assistance af en kvindelig marinier fra landssekretærens hjemmeværnsflotille udskrevet hundreder af fragtbreve, sorteret disse, kontrolleret mange adresser og tilrettelagt hele afsendelsen, medens 3 af forretningsudvalgets medlemmer tilbragte 3 aftener med at fordele og pakke de mange køjer og køjestjærter.

Naar som forud meddelt forsendelsen kun kunne ske som fragtgods, saaledes at modtageren betalte for forsendelsen, havde det sin grund i, at vi hverken havde tid, mulighed eller personale til at udføre en mere detaljeret ekspedition. Det kunne kun blive til en engangs- og masseudsendelse, ganske vist i tre omgange, saaledes at sidste læs kom paa banen ret tæt op mod jul og af den grund fik sig en yderligere lille forsinkelse.

Men nu er alt besværet overstaaet, forhaabentlig har alle faaet efter ønske, saa sommeren kan tilbringes i en god gammeldags hængekøje, der kan fremme jeres minder om ungdommens dage under de trange dæk, hvor det ikke var egentlig skøn tobakstaage, der svøbte sig om poserne. Nyd nu hvilen i ro og mag, saa glæder *de fra det kolde loft* sig.

Fra Søværnet

Chefen for Søværnet

København, den 4. februar 1966.

Idet jeg herved takker for den venlige bekendtgørelse i »Under Dannebrog« — nov. 1965 — i anledning af min tiltræden som chef for Søværnet, benytter jeg lejligheden til at sende Marineforeningens medlemmer en venlig hilsen.

Meget tidligt fik jeg gennem min fader kendskab til Marineforeningen og havde hyppigt lejlighed til at følge dens virke inden for min hjemstavn. Der var altid en baade hyggelig og fornøjelig stemning ved sammenkomsterne den gang, men ogsaa en bestandig stræben efter at iagttage god orlogsskik og at holde marinens traditioner i hævd. Dette skabte en atmosfære, som gjorde indtryk — ikke mindst paa unge.

Jeg har senere som farende officer og som skibschef været i kontakt med afdelinger forskellige steder i landet og har her fundet en tilsvarende atmosfære, ligesom jeg har kunnet konstatere en god indsats for at opfylde foreningens formaal. Ofte har foreningens afdelinger med stor venlighed og hjælpsomhed draget omsorg for at skaffe underholdning og adspredelse for besøgende skibes menige mandskab — hvilket altid bliver meget værdsat.

Til denne hilsen vil jer gerne føje mine bedste ønsker om held og lykke for Marineforeningens fortsatte virke til gavn for Søværn og Søfart samt om alt godt for hvert af dens medlemmer.

S. Thostrup.

Kontreadmiral S. S. *Thostrup*, der nu som Viceadmiral er Chef for Søværnet, deltog i november i en uges NATO-symposium i London, hvor 35 admiraler fra NATO-landenes flaadestyrker drøftede en række problemer i forbindelse med alliancens søstridskræfter.

Ved sin fratræden som Chef for Søværnet pr. 1. december 1965 udtalte Viceadmiral S. E. *Pontoppidan* over for pressen:

— I mine aar som søofficer — siden 1919 — har den danske Flaades liv været præget af opgange og nedgange. Den sidste opgang begyndte i 1959 med det store dansk-amerikanske skibsbygningsprogram. Paa dette tidspunkt var jeg chef for Søværnsstaben. Siden da, og altsaa ogsaa i mine aar som Chef for Søværnet, har vi haft fuldt op at gøre med at bemane de nye skibe, efterhaanden som de tilgik flaaen. Jeg er glad for at trække mig tilbage paa et tidspunkt, hvor Søværnet er inde i en opgangsperiode.

Søværnet har to fregatter, to motortorpedobaade og fire undervandsbaade under bygning. Naar de er færdige, mangler vi endnu to motortorpedobaade og to fregatter i at naa det maal, der med forsvarsloven er sat for Søværnets skibe, oplyste Admiral Pontoppidan og pointerede, at dette maal maa naas. Vort Søværns største problem i dag er vor totale mangel paa større enheder. Kun større enheder er sødygtige i al slags vejr, og kun større enheder kan bære sværere vaaben, der kan beskytte de andre, mindre skibstyper mod fjendtlige angreb. Men lad mig tilføje, at der desuden er behov for nogle nye skibe til afløsning af andre, der i mellemtiden er blevet for gamle og udslidte. Her har vi paa ønskesedlen én lille minelægger, et motortorpedobaadsmotherskib og en erstatning for skoleskibet ÆGIR.

Danske ubaadsbesætninger skal igen i aar uddannes i dykkertank i Sverige. Sidst i oktober gik undervandsbaaden SPÆKHUGGEREN til Karlskrona, og siden kom det danske depotfartøj HENRIK GERNER og ubaadene TUMLEREN og SPRINGEREN til den svenske flaadestation. Ialt 70 mænd af den 194 mands store besætning skal gennemgaa uddannelse i dykkertanken under ledelse af danske og svenske instruktører.

Den 1/1 1966 er musiker H. E. *Christensen* ansat som musiker i Søværnet. Han har afløst musikdirigent K. W. *Bentzen*, der gennem sin afstamning havde rod tilbage i Flaadens gamle musikkorps, hvor hans fader var stabshornblæser, og han selv er begyndt som hornblæser.

Knud Bentzen, der senest havde rang som Orlogskaptajn i reserven (med grønne klædestriber mellem guldsnorene) og populært omtaltes som: »Commander Hornblower«, gjorde gennem mange aar et stort arbejde med opbygning og uddannelse af *Søværnets Tambourkorps*, som udelukkende bestod af værnepligtige, og som gang paa gang ved stævner rundt om i landet vakte beundring for sin dygtighed og præcision.

Musikdirigent Bentzen vil ogsaa blive husket som den dygtige og inciterende instruktør for Kvindelige Marineres Musikkorps (hvortil Marineforeningen i sin tid forærede en stadig i brug værende tambourstav).

Alle gamle orlogsgaster vil ogsaa huske, da Søværnets Tambourkorps efter Hans Majestæt Kongens bestemmelse i spidsen for Søværnets vagtdetachment »trak op« til palævagt paa Amalienborg den 27/6 1958 til afløsning af de granhøje gardere med bjørneskindshuerne under festlighederne i anledning af *Den kongelige Livgardes* 300-aars jubilæum.

Det var uden tvivl den største begivenhed i tambourkorpsets historie.

Marineforeningen gratulerer Søværnets nye og foreløbig eneste musiker, der ligesom orlogspræster, auditører og forskellige mekanikergrupper staar udenfor den militære rækkefølge, og vort ønske skal være, at vi forhaabentlig inden alt for længe faar ham at se i spidsen for et virkeligt musikkorps — at *Søværnets Musikkorps* en gang igen maa genopstaa.

Den 11. januar søsattes torpedobaaden SØHUNDEN fra Orlogsværftet paa Holmen. Det er den tredje af en serie paa fire gasturbinedrevne torpedobaade, der alle bygges paa Orlogsværftet.

Den første baad i serien, SØBJØRNEN, søsattes i august 1964 og blev, efter at have gennemgaaet et meget omfattende prøveprogram, afleveret til Søværnet i oktober sidste aar. Den anden baad, SØHESTEN, søsattes i marts sidste aar og har netop paabegyndt prøverne, der forventes afsluttet i løbet af nogle maaneder. Den sidste baad, SØULVEN, vil blive søsat i løbet af de kommende maaneder. Disse baade bygges paa licens fra firmaet Vosper Ltd., Portsmouth.

Paa dette firmas eget værft er der bygget yderligere to søsterskibe, SØLØVEN og SØRIDDEREN, der i begyndelsen af 1965 hjemkom til Holmen, saaledes at Søværnet ialt faar 6 skibe af denne type, der bærer navne, hvoraf mange har god klang langt tilbage i vor Flaades historie — senest til torpedobaade og ministrygere.

Tid efter anden ændres *Holmens* konturer, gamle bygninger forsvinder eller udskiftes med mere moderne hustyper. Nu er de store og grimme rustrode bølgeblikkure paa *Nyholms* SE.-side revet ned.

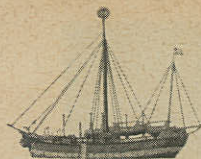
80'ernes stærke udvikling indenfor torpedobaadsvaabenet krævede, at de mindre, spinklere og ret saarbare fartøjer blev oplagt under tag, og til dette brug opførtes i 1881/82 de første jern-torpedobaadsskure. De blev leveret fra »Germania« i Neuwied og blev udskibet over Amsterdam, og inden 1890 var der opstillet 6 saadanne skure samt to mindre patruljebaadsskure paa *Frederiksholms* NE.-side.

Forsynet med ophalerbeddinger med taljetræk i svært gods til en stor, nu elektrisk spilkep i vejkrødset mellem Søminevæsenets kontorbygning og værksted rummede de oprindelig vore første mindre »2. klasses torpedobaade«.

Man vil vide, at i augustdagene 1914 blev stoppeklodserne til beddingerne i den første mobiliseringsnervøsitet slaaet fra af de forskellige regnskabsførere, og snart var den nordre del af »Ærtekedelgraven« fuld af drivende torpedofartøjer, saa *Holmens* folk fik nok at gøre med at indfange de »løs-gaaende« torpedobaade og bringe dem til udrustningskajerne.

Senere har ogsaa undervandsbaade og ministrygere af mindre typer været bragt under tag her, men efterhaanden var de store bølgeblikkure ved at ruste op. Konstruktionsmæssigt og arkitektonisk set skulle disse bygninger være meget vellykkede, men nu, hvor de er væk, vil de ikke blive savnet, selv om de repræsenterede en svunden udviklingspeke indenfor vort Søværn.

Marineforeningens nye glas forefindes nu i to størrelser — lige velegnede til hver sit formaal —

Radiostyret fyrtaarn i Læsø Rende til afløsning paa den 114 aar gamle Fyrskibsstation

- og lidt om fyrskibet og dets første fører

Kort før jul blev det nye og helt moderne fyrtaarn paa Dvalegrunden i Læsø Rende mellem Vendsyssel og Læsø til virkelighed, og dermed fik det danske Fyrvæsen sit første radiostyrede fyr, der som et særsyn er forsynet med et landingsdæk for helikoptere, som transporterer inspektionspersonel til og fra det ubevogtede fyretablisement.

Den nye 20 m høje fyrbaake afløste den 114 aar gamle fyrskibsstation i Læsø Rende paa samme maade, som Drogden fyrskib udfør Dragør i 1937 som det første blev afløst af en fast fyrbaake. Den nye fyrbaake har kostet 2,9 millioner kroner, og dens lyssyrke er seks gange saa stor som det inddragne fyrskibs. Ganske vist byggedes Hals Barre fyr i 1912 til afløsning af Aalborg Havevæsens fyrskib HALS ved Limfjordens østlige indsejling (udlagt 1898-1912), men paa begge disse sidstnævnte fyr er der tjenstgørende personale »ombord« hele døgnet; radiostyringen af det nye fyr i Læsø Rende vil forøvrigt netop ske fra Hals Barre fyr

I tidligere tider blev al sejlads saa godt som indstillet om vinteren — i søkrigshistorien slutter mange afsnit med ordene: »... og saa gik Flaaden i Havn og kom ikke mere ud det Aar ...«, og rundt om ved mange havne var der vinteroplægningspladser for de uvirksomme koffardiskibe, f. eks. »Blødens Pæle« i Limfjorden W. for Hals, i Thuro Bund og ved Marstal Havn.

Den begyndende dampskibsfart skabte imidlertid en mere intensiv vintersejlad, omend datidens første svage hjulskibe ikke evnede meget i kamp mod isen — dog saa længe der blot var nogenlunde isfri, kunne sejladsen fortsætte, men det krævede forøget og forbedret afmærkning og fyrbelysning i de indre forvande.

I 1851 bestemtes det, at passagen af Læsø Rende mellem Dvalegrunden SE. og Søndre Rønner skulle sikres og vejledes, og den 1. september 1852 udlagdes der her et fyrskib paa Fyrvæsenets 4de fyrskibsstation. Trafikken i Læsø Rende var nemlig tiltaget væsentligt; medens sejl-skibene tidligere hyppigst havde lagt kursen sydpaa i Kattegat øst om Læsø med *Læsø Trindel* fyrskib som anvendingspunkt. Dette fyrskib var udlagt i 1829 til afløsning af en her siden 1561 udlagt klokketønde som det første egentlige fyrskib i det danske monarki, idet der dog faa aar forinden (1815) var anbragt en fyrlygte paa lodsgalio-ten i Eideren, det senere Eider fyrskib.

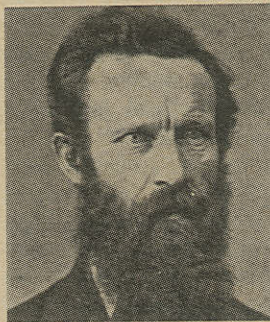
Fyrskibstjenesten var i de første aartier af ret beskeden omfang. *Læsø Trindel* (1829), *Drogden* (1838) og *Anholt Knob* — eller *Knoben* (1842) var de første fyrskibe herhjemme, og i 1852 kom det fjerde i Læsø Rende. Efterhaanden udviklede det sig til 14 danske stats-fyrskibe paa nogle enkelte periodiske af mere privat karakter, men med *Drogden* og *Læsø Rendes* afløsning med baakefyr og en efter 2. verdenskrig stedfunden omplacering af Nordsøfyrskibene, hvorved *Graadyb* gled ud, vil antallet af danske udeliggende fyrskibe nu være reduceret til 11.

Det første fyrskib — Nr. 1 — var bygget i København i 1828—29 og havde to master med fyrapparatet anbragt

paa den agterste. Iøvrigt var det skonnertrigget og laa paa *Læsø Trindel* til 1838, da det som det første skib kom til den nyoprettede station *Drogden* i Sundets sydlige del, for derpaa i 1852 at blive flyttet til *Læsø Rende* — ogsaa her som stationens første skib. I 1881 blev Fyrskib Nr. 1 kaseret og ophugget, det var bygget efter tegning af Holmens fabrikmester, den senere viceadmiral *A. Schifter*, som det første skib herhjemme til dette specielle formaal.

Oprindeligt viste vore første fyrskibe som dagmærke et rødt stutflag fra fortoppen — Eiderfyrskibet dog et lille Dannebrogflag — senere afløstes flagene af de kendte røde tremmeværksballoner, som holdt sig helt op til vore dage, da de har maattet vige pladsen for de store lanterner paa masterne i de elektrificerede fyrskibe, kun *Vyl* i Nordsøen havde for at undgaa forveksling med *Horns Rev* og *Graadyb* fyrskibe et timeglas i stedet for ballon som dagmærke.

Fra den første begyndelse har de danske fyrskibe haft rødmaled skrog med et karakteristisk hvidt kors paa hver skibside — Eiderfyrskibet dog kun en hvid »gang« skibet rundt. I 1859 anføres i »Skriv- og Reisesalenderen«, at *Læsø Rende F/S* er rødmalet med et hvidt kors, og det i 1853 udlagte *Kobbergrunden F/S* (stationen ophævet 1908) var rødmalet med et hvidt kors, i hvis vandrette stribe stationens navn var anført med sorte bogstaver, hvilket sidste siden da har været gældende for alle vore fyrskibe.

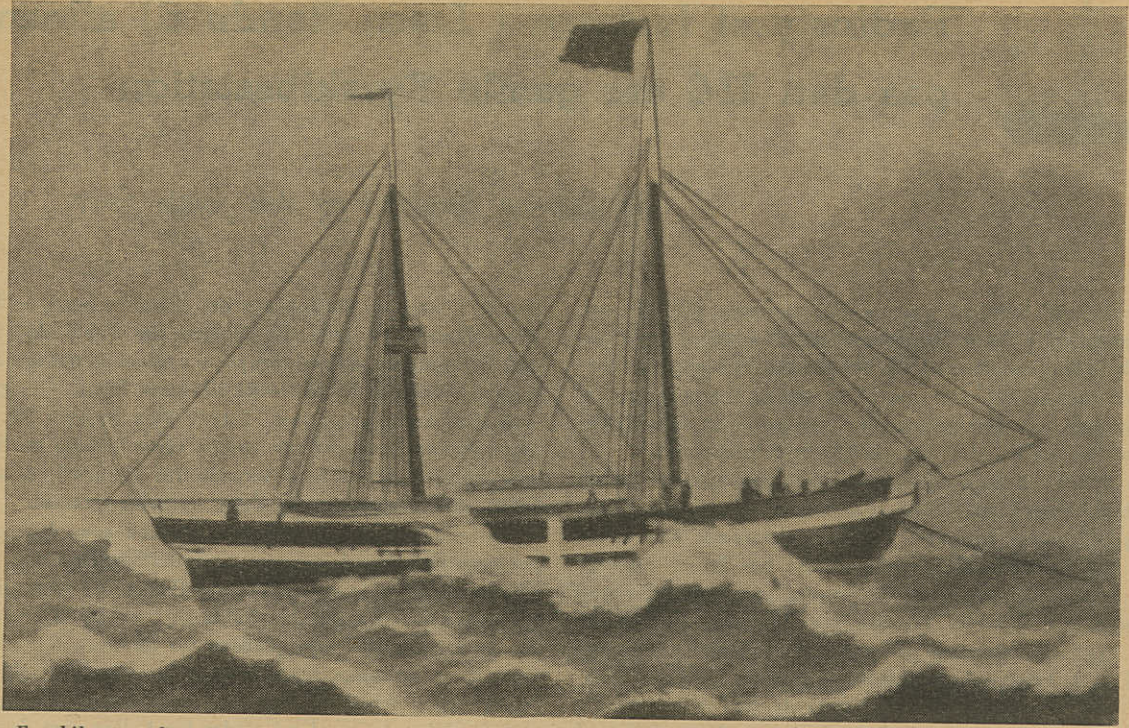

Fyrskibsfører
Peter Johan Larssen

Til fører paa det nyudlagte fyrskib i Læsø Rende ansattes den tidligere maanedslieutenant (reserveløjtnant) fra treaarskrigen, skipper *Peter Johan Larssen* fra Sæby, der blev hjemkaldt fra Dardanellerne, hvor han laa som styrmand i en Libaibrig *UNITAS*, der vistnok førtes af hans ældre broder.

Fra sin tjeneste som kanonbaadschef i orlogsflaaden var *Larssen* efter Fredericiaslaget 6/7 1849 blevet Dannebrogsmænd, og han havde fra sin krigstjeneste gode forbindelser til ledende søofficerer. Han havde oprindeligt været købmand i Sæby og ogsaa været lodsoldermænd der, saa en bedre og mere stedkendt mand til den nyoprettede post kunne næppe faas.

Eftersyns- og vedligeholdelsesarbejder nødvendiggjorde en vis omskiftning af fyrskibene paa de forskellige stationer. Nr. 1 kom saaledes til at ligge som det første skib paa *Læsø Trindel*, *Drogden* og *Læsø Rende* og efter en fireaarig periode som afløsningsskib paa forskellige stationer, kom det i tiden 1868—78 atter tilbage til *Drogden*. Da *P. J. Larssen* i 1876 efter ansøgning blev forflyttet til det mere rolige *Drogden* fyrskib, kom han derved atter tilbage til sit gamle skib, der i 1868 som det første danske fyrskib havde faaet blinkfyrrapparat. I mange aar blev der

Fyrskib nr. 1 bygget 1829 til stationen LÆSØ TRINDEL, senere bl. a. som første skib i 1852 paa station LÆSØ RENDE og i 1868—78 paa DROGDEN, ophugget 1881.

(Dragør Museum).

afgivet taagesignal med gongong, senere (1879) med en haandsirene, som i 1884 blev afløst af en maskindreven sirene. Oprindeligt viste *Læsø Rende* fyrskib hvidt fast fyr, men i 1887 ændredes karakteren til blinkfyr, og i 1916 fik det derværende skib radiofyr.

Fra første færd har isen været en frygtet trussel for vore »flydefyr«, som man dengang ogsaa kaldte vore fyrskibe, der kun havde sejlene til bevægkraft. Derfor forlod de stationerne ved egen hjælp hvert aar i begyndelsen af december og kom først paa plads igen den 28. februar, saafremt der da var isfrit farvand til den tid. Men med dampskibenes tiltagende vintersejlads var man efterhaanden ikke tilfreds med denne ordning, hvorfor der paa forskellig maade indførtes formildende udveje. I oktober 1853 »bragtes det i de Søfarendes Erindring, at der fra Skagens Fyrtaarn vaier et hvidt Flag med en blaa lodret Stribe, naar der er Iis i Kattegattet, og Fyrskibet i Læsø Rende som følge heraf har forladt sin Station«. I februar 1854 blev denne bestemmelse udvidet saaledes »at Fyrskibene indtages 31/12 og ikke vil blive udlagte tidligere end 1ste Marts — samt at Fyrskibene i Drogden og Læsø Rende ere beordrede til at holde deres Stationer, saalænge Iisen tillader det. Tvinges de ved Iisgang til at forlade Stationerne, ville de ikke blive udlagte tidligere end den 1ste Marts« — og bestemmelsen om visning af hvidt flag med blaa stribe, naar fyrskibene paa grund af isgang ikke var paa station, kom nu ogsaa til at omfatte Hanstholm Fyrtaarn, og »har de af andre Grunde maattet forlade Stationen, vil der fra Skagens og Hirsholms Fyrtaarne blive vist en rød Ballon«.

Den første vinter denne nye bestemmelse om forlænget stationstid var gældende, kom *Læsø Rende* fyrskib til at drive rundt med isen i Kattegat i en 14 dagestid, inden det naaede havn, og paa basis af sine erfaringer fra denne isdrift skrev føreren, kaptajn P. J. Larssen, i Tidsskrift for Søværnen (1865) en artikel: »Fyrskibene«. Foruden sit kend-

skab til isvanskelighederne fra sin fyrskibstjeneste, havde Larssen saa tidligt som i vinteren 1849—50 været i drift med isen mellem Marstrand og Læsø paa rejse med briggen PREBENE af København fra Oran til Frederikshavn.

I artiklen omtales, at flere skibsførere i bladene havde beklaget sig over, at de danske fyrskibe i milde vintermaaneder laa i havn, medens skibsfarten endnu var i fuld gang, men Larssen anfører, at her var spørgsmaalet ikke kun, om fyrskibene bør ligge ude, men nok saa meget, om de kan ligge ude — uden i en given situation at have et maskindrevet skib til hjælp for at naa i havn. »... Ved disse Linier haaber jeg tilstrækkelig at have paaviist, at Fyrskibene for at opfylde deres Bestemmelse og ikke være for meget udsat for Tilintetgjørelse maa have betimelig Dampskibsassistance. Naar et Dampskib om Vinteren stationeres i Frederikshavn, da vilde det — naar ikke overordentlige Uheld er tilstede — kunde sikre de ved Læsø stationerede Fyrskibe (Læsø Trindel, Læsø Rende og Kobbergrunden), »Knoben« (Anholt Knob Fyrskib) maatte da hentes fra Helsingør.

Ved denne Ordning forekommer det mig, at denne vigtige Sag lader sig udføre paa en for alle Parter tilfredsstillende Maade, og mangfoldige Søfolk ville med langt større Tillid og Ro søge ind i Kattegattet paa den allerfarligste Aarstid ... «

En reaktion paa denne saglige paavisning udeblev heller ikke, thi allerede i 1866 fik vagerdampskibet, den tidligere skruekanonbaad THURA vinterstation i Frederikshavn, ligesom det bestemtes, at fra nu af skulle alle fyrskibene ligge ude hele aaret, naar isen tillod dette.

I 1871 bragte Tidsskrift for Søværnen en artikel: »Nogle Bemærkninger om Fyrskibenes Vinterstationer« (Af en Skibsrøder). I en note er redaktionen dog ikke enig med forfatteren, men erkender dog artiklens betydning for søfarten. Trods pseudonymet røber emnet og den særlige omtale af fyrskibet *Læsø Rende* samt detailkendskabet til

specielle fyrskibsforhold tydeligt kaptajn P. J. Larssen som forfatter til disse kommentarer vedrørende det for skibsfarten saa vigtige spørgsmaal.

Dog det var ikke alene denne tilbundsaaende reform af dansk fyrskibstjeneste, der saaledes blev gennemført — vel nok tildels paa Larssens anvisning, men den rummede i sig selv kimen til den omfangsrige inspektionstjeneste indenfor vort fyrvæsen, hvor store og kraftige motorskibe i dag — foruden talrige andre og meget forskelligartede opgaver — under isvintre tager mangan en haard tårn med isen for at faa fyrskibe og lystønder bragt sikkert i havn, lige inden det haarde, hvide dække lægger til — for atter at faa hele afmærkningen (fyrskibe, lystønder og vagere) paa plads hurtigst muligt, naar farvandene atter er isfrie.

I denne kamp vil fyrskibets afløsning af en fast baake i Læsø Rende være en væsentlig besparelse og tillige en meget stor forbedring. Det faststaaende fyr vil ikke vige for isens kraft, det vil altid være »paa station«, og her med sine muligheder for indlæggelse af faste og farvede vinkler i fyret være til hjælp for skibsfarten, som i vore dage holder ud til det sidste, omend med isbryderhjælp.

Fyrinspektionsskibet ARGUS slæber 1/12 1965 det sidste fyrskib (nr. XV) fra station LÆSØ RENDE, hvor den nye fyrbaake har overtaget funktionerne.

Forinden den i Aalborg havn støbte beton-fyrbaake blev slæbt paa plads i Læsø Rende, fandt der en grundig og omfattende ministrykning sted i farvandet, hvor det moderne fyrtaarn nu erstatter den gamle fyrskibsstation i overensstemmelse med udviklingens krav. Hvor det er muligt, lægger de gamle fyrskibe op »for godt« og erstattes af mere teknisk fuldkomne fyrbaaker — alene i Sundet er der saaledes forsvundet tre svenske fyrskibe, og det er i denne forbindelse værd at bemærke, at det danske ingeniørfirma *Christiani og Nielsen* netop har bygget et tilsvarende ubevogtet fast fyr 14 sm til søs udenfor Dublin.

-del.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgaster

fra alle ældre og nye maritime tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling (der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55, København K., tlf. PA 2886.

Gamle norske orlogsskikke.

I »Norge paa Havet« citeres admiral Jacob Børresen, der fortæller, at der altid i de gamle norske sejl-orlogsskibe efter »Taptoen« kl. 9 lød enkelt skud fra banjerne. Det var kokken, som fyrede sin gamle historiske pistol af op gennem kabysrøret for at ryste dagens sod ned — og saa først blev der stille ombord; ligeledes, at i den gamle fregat NORNEN, hvor der ikke var varmeapparater, maatte chefens aftentoddy gøres stærkere og stærkere, efterhaanden som man paa togtet kom længere nordpaa, for at »den gamle« kunne holde sig varm.

Hans fra Harboøre var blevet orlogsgast, og under et besøg i Nyhavn havde han stiftet bekendtskab med verdens dejligste pige, som ogsaa kunne lide ham — troede han da. Han drømte om hende dag og nat, og nogle dage før han skulle til Grønland, gik han til »Tatto-Ole« for at spørge ham, om han kunne faa hendes smukke ansigt tatoveret paa sit mandige bryst. Ole svarede, at det kunne godt lade sig gøre, naar han bare havde et billede at se efter. Hans kom med billedet, hvorefter Ole udbrød: »Naah, det er Margrethe, saa behøver jeg ikke noget billede«.

Der var eftersyn hos mandskabet paa en norsk torpedojager, og det viste sig, at 47 ikke havde nogen tandbørste.
— Hvor er Deres tandbørste, spurgte løjtnanten.
— Her, hr. løjtnant, sagde 47 og holdt en svaber frem.
— Den kan De ikke faa ind i munden!
— Nej, men derfor tager jeg ogsaa tænderne ud!

Fra Vejle meldes: I forbindelse med en ny vejføring vil lidt af den berømmelige *Vorbasse krigshavn*, der i virkeligheden kun er et stort gadekær, blive opløgt. Vorbasse marked staa i øvrigt over for at skulle flytte, idet det nuværende areal skal bebygges. Det var professor Labri, der ved sine arlige besøg i Vorbasse var med til at gøre krigshavnen kendt.

Opgørelsen over den danske skibsbestand pr. 1. december 1965 foreligger fra Statistisk Departement, og den viser, at bestanden af danske skibe er øget med 59 siden 1. december 1964.

Antallet af passagerskibe er uændret 83. Af tørlastskibe er der kommet en forøgelse på 27. Antallet af tankskibe er faldet fra 80 til 77. Der er 87 færger imod 81 for et aar siden, og der er i alt 1258 fiskefartøjer imod 1236. I alt omfatter den danske skibsbestand 2726 enheder.

Opgørelsen over tonnagen viser, at den samlede tonnage for alle grupper er 2.670.000 brt. imod 2.618.000 btr. for et aar siden.

FRAGTFARTEN.

Ærøskøbing Flaskeskibs- og Pibesamling har faaet to nye meget sjældne piber, den ene har tilhørt den svenske kong Carl XV, der brugte piben i felten, den anden er tyrkisk, udskåret i merskum. Det lille museum besøges hvert aar af adskillige tusinde turister.

Hellere gaa ned med skraldespanden end med skibet.
»At tænke sig —«

Meld dig til

Marinehjemmeværnet

Nyt fra

DET MARITIME HJEMMEVÆRN

Forenings- Meddelelser

Efter at have været lagt op i halvandet aar er den tidligere ministryger MANØ gjort i stand og overdraget Marinhjemmeværnsflotille 306 i Randers. Fartøjet er indtil videre stationeret i Grenaa og kan i vinter arbejde for søredningstjenesten, hvis det skulle blive nødvendigt.

Søsterskibene ASKØ og ENØ er paa tilsvarende maade overtaget af henholdsvis Hjemmeværnsflotille (HVF) 314, Odense og 323, København Syd.

En »historie« fra Marinhjemmeværnsskolen paa Slips-havn ved Nyborg, som iøvrigt til sommer kan holde 10 aars jubilæum:

En grundskolegast fik under sin vagt ordre til at rapportere alt, hvad der kom ind paa stationsområdet. Pligt-tro, som disse frivillige gaster altid er, purrede han vagt-assistenten kl. 0200 med melding om, at et pindsvin var paa vej ind gennem porten. Vagtassistentens korte replik paa meldingen var: »Det er et pindsvin — det er et NATO symbol — det er venligsindet, lad det passere — læs din tjenestekendskab bedre.

Tilgang af nye medlemmer i okt. kv. 1965

Aarhus 10, Bornholm 3, Esbjerg 9, Faaborg 1, Frederikshavn 1, Frederikssund 1, Frederiksværk 1, Gentofte 1, Glostrup 1, Grenaa 2, Godthaab, Grønland 50, Hals 1, Haslev 1, Helsingør 6, Hjørring 2, Holbæk 3, Hornbæk 2, Horsens 1, Kolding 6, Kgs. Lyngby 3, Hundested 8, Maribo 1, Nykøbing Morsø 6, Nykøbing S. 13, Næstved 2, Odense 3, Padborg/Graasten 2, Præstø 2, Ribe 4, Roskilde 1, Skagen 4, Skanderborg 3, Slagelse 1, Struer 2, Svendborg 1, Thisted 2, Tønder 2, Viborg 1. *Samlet tilgang: 155, samlet afgang 143, ialt + 12.*

Stiftelsen »Georg Stages Minde« antager elever til togt med skoleskibet GEORG STAGE for sommeren 1966.

Togtet begynder ca. 21. april og varer 4—5 maaneder. Sunde, velanbefalede drenge, der den 1. april 1966 er fyldt 15 aar, men ikke fyldt 18 aar, antages.

Ansøgningsskema tilsendes eller leveres fra stiftelsens kontor, Christianshavns Kanal 12, 2. sal, København K., telefon Amager 8019, mellem kl. 10 og 13 (ikke lørdage) senest 22. februar. Ansøgningen skal være stiftelsen i hænde senest den 24. februar.

Togt med skoleskibet gælder som kursus paa sømandsskole. For sejlads med skoleskibet gives et tillæg paa halvdelen af den faktisk erhvervede fartstid.

Skoleskibet vil formentlig deltage i en kapsejlads med andre skoleskibe.

Varde afd. afholdt 2/10 sit aarlige bankospil, som indledtes med en hyggelig og munter skafning. Der var indlagt amerikansk lotteri i bankospillet pauser, og den fornøjelige aften gav et pænt overskud, men desværre var der alt for mange, der glimrede ved deres fraværelse.

Bornholms afd. afholdt 9/10 keglespil paa Vandmøllekroen. 55 deltagere, damer og herrer, 8 om Kongen, godt humør, god mad og fornøjelig dans.

Marineforeningens Skyttelav, København, udnævnte ved sin fødselsdagsfest i oktober maaned lavets tidligere mangeaarige formand, *Richard Ljungberg*, til æresmedlem, og »Bryggeren«, *J. Andersen*, fik 25-aars emblemet.

Randers afd. indledte sæsonen 16/10 med et fornøjeligt torskegilde i Marinestuen. Sangbogen blev flittigt benyttet.

Hjørring afd. genoptog tidligere tiders vellykkede fregat-skydninger den 30/10. Forinden var fregatten og præmierne udstillet i guldsmed Bidstrups vindue. Afd.s æresmedlem, staldforpagter *A. Jørgensen* affyrede det første skud. Foruden hovedskydningen blev der skudt en A og B skydning samt en kikkertskydning. Efter skydningen samledes man med damerne til skafning, og herunder overrakte afd.sformanden *P. Torpegaard* de mange fine præmier.

Roskilde afd. havde 4/11 arrangeret ande- og gevinstspil paa *Hotel Prinsen*.

Bornholms afd. havde 3/11 kammeratskabsaften paa programmet: Sild og »pilskade« — 15 gamle gutter — hyggel!

Glostrup/Taastrup havde 4/11 medlemsmøde med et interessant og fornøjeligt foredrag med film ved orlogskaptajn *Bilde Jensen*.

Kongens Lyngby holdt et stort andespil 6/11 — 9 spil i serien — om ænder, flæsk og kyllinger samt et ekstraspil om en gaas.

Hirtshals afd. havde døbt sin efteraarsfest 6/11: »Efteraarsslaget 1965«. Efter spisningen var der dans paa dækket, og senere var der konkurrence mellem de medlemmer, der ønskede at optræde paa de skraa brædder, og her gik *Iver Espensen* af med sejren. Dette fornøjelige arrangement gjorde stor lykke og vil blive gentaget ved lejlighed, og bestyrelsen takker de fremmødte medlemmer for deres medvirken.

Kolding afd. holdt 9/11 sammen med Sømandsforeningen sit aarlige andespil. Tilstrømningen, der altid har været god, sprængte i aar alle rammer, hotellet havde daarligt nok stole og borde til andre gæster, og det store overskud var et særligt velkomment bidrag til 50-aars jubilæet næste aar.

Gentofte afd. afholdt 11/11 medlemsmøde, hvor et medlem fortalte om og viste lysbilleder fra en sommerferierejse med en af Ø.K.s baade. Traditionen tro var afd.s to marinemødre inviteret, ligesaa den senere tids 70-aars »fødselarere«.

Kolding afd. havde med økonomisk tilskud fra Kolding kommune arrangeret udflugt til Skamling for 40 mand af landlovsholdet fra skoleskibet ÆGIR, der besøgte byen 13—14/11. Om søndagen gennemførtes et besøg for 50 andre gaster paa Koldinghus.

Holbæk afd. fejrede sin 45-aars stiftelsesfest 16/11 paa »Strandparken«, hvor ogsaa Marinestuen har til huse, med fællesspisning og stort bal.

Næstved afd. overraskede sin formand, medlem af hovedbestyrelsen, kontorbestyrer *Ejnar Nielsen*, ved paa et udvidet bestyrelsesmøde 5/1 at udnævne ham til æresmedlem. Man havde ønsket denne udmærkelse af den dygtige og initiativrige formand, endnu medens han var aktivt med i foreningsarbejdet, og toldkontrollør *Bohn-Jespersen*, som foretog udnævnelsen, gav udtryk for, at man haabede, at *Ejnar Nielsen* endnu i mange aar maatte staa i spidsen for afdelingen. Formanden takkede for den overraskende udnævnelse, som han havde glædet sig meget over, og som kun kunne spore ham til fortsat arbejde for foreningen.

Forrest: *Ejnar Nielsen* og *Bohn-Jespersen*. Bagest: *Kaj Jensen*, *Schonemann Larsen*, *Aage Pedersen* og *Arne Kristensen*.

Silkeborg afd. mødtes 17/11 til torskespisning i afd.s kommende Marinestue, salon 2 paa 1. sal i »La Strada«, med tilslutning fra gamle og unge medlemmer.

Aarhus afd. gennemførte 18/11 sin traditionelle »Mannefest« marinekasernen. Efter at de fortræffelige gule ærter m. m. var vederfaret al retfærdighed, overrakte afd.sformanden aarets sølvbæger for eksemplarisk optræden i tjenestetiden til hjemsendt vpl. 637815 *Benny Lyngaa*, og aftenen sluttede med underholdning og kammeratligt samvær, hvis stemnings højder naaede op mod orkanagtig storm.

Randers afd. havde stor tilslutning til Damernes Pakkefest 20/11, hvortil der var skænket mange gaver, hvorom lotterispillet drejede sig, og indtægten heraf kr. 515 gik til fordel for juletræsfesten. Damekomiteen havde megen ære af denne gode aften, der sluttede med kaffe og æbleskiver.

Hørholm/Rungsted afd.s vandrepokal i Rungsted sejlklub blev ved klubbens afriggerfest 20/11 af Marineforeningens næstformand, *O. H. Maegaard* overrakt til aarets vinder, *Henrik Søderlund*, søn af sejlklubbens energiske formand, orlogskaptajn *Søderlund*.

Hjørring afd.s arbejde med genopbygning af sin marinestue har faaet en fin presseomtale, hvoraf »plukkes«: Efter hotelbranden i 1957 gik alt tabt paanær skibsklokken og et gammelt forladegevær; afd.s flag var dog reddet ved faa dage før at være sendt til rensning. Og forsikringssummen man fik udbetalt var latterlig lille — dette maa være en lære for andre afd.: *hold marinestuens ofte uerstattelige effekter godt forsikret*. Her følte især tabet af den af kommandør *Ipsen* skænkede æressabel og en deponeret historisk vaabensamling, men tabene fremmede endnu mere interessen for at faa genopbygget marinestuen, hvortil der for nogle aar siden skaffedes lokale paa Hotel Postgaarden. Fra hele Vendsyssel er der samlet effekter, saaledes at de mange genstande og billeder med tilknytning til søen har skabt et bemærkelsesværdigt interieur, og man har haab om at skaffe sig en hel kommandobro, ligesom der er planer om at indrette en speciel mindevæg med erindringer om større begivenheder. Jo, *Hjørring* afd. har vidst at rejse en fugl *Phønix* af den gamle marinestues aske.

Fredensborg afd. har afholdt stiftelsesfest 27/11 i Marinestuen paa Asminderød kro. *John A. Olsen* og fru *Gerda Hansen* blev mesterskytter.

Glostrup/Taastrup sluttede aaret med en hyggelig julekomsammen: Gule ærter og æbleskiver inden det traditionelle bancospil om juleænder.

Roskilde afd. samledes til filmaften i »Kahytten« 2/12.

Lenvig afd. har uden at oplyse om nærmere detaljer meddelt om en dejlig 40-aars jubilæumsfest med 130 deltagere.

Næstved afd. har i efteraaret haft et par hyggelige »manneaftner«, og det er iøvrigt ved at være tradition, at afdelingen afholder andespil i november maaned. Det foregaar paa den maade, at afdelingen udsætter et antal dobbeltkuverter som gevinster. Det er en forudsætning, at alle deltagere i forvejen tegner sig som deltagere. Naar spillet er tilendebragt samles alle i de tilstødende lokaler, hvor andesteg med tilbehør serveres. Har man været saa heldig at faa banco 2 gange, er den næste præmie 1/2 fl. rødvin.

Efter skafningen er der dans paa banjerne med præmie-dans og lign. Det er en fornøjelig maade at holde andespil paa.

Københavns afd. havde stor tilslutning til sit traditionelle flæske- og andespil i november, som af pladshensyn maatte flyttes til Sk. Andreas Ordenens lokaler — og saa gav det et godt overskud til den slunkne afd.s-kasse.

Kerteminde er altid i god tid — denne gang med at holde juleskafning 24/11 i Clausens Conditori, hvor der var mødt alt, hvad der kunne rummes i marinestuen. De mange medbragte pakker blev spillet væk, og det gav ca. kr. 2000 til den slunkne afd.s-kasse.

Tønder afd. holdt kammeratskabsaften 26/11 med sædvanlig god tilslutning. *Vestergaard* skænkede 100 kr. til flagindvielsen, og *Falkenberg* tilbød at betale 3 medlems-hvervningsannoncer i Ugebladet. En meget hyggelig aften med tak til værtsparret, som desværre snart forlader stedet.

Roskilde afd. samledes 2/12 til filmaften: »Sardinien, den glemte ø« og »Med kongeparret i Thailand« med paafølgende selskabeligt samvær.

Randers afd. gik med friskt mod og stor spillelyst til et formidabelt andespil om 10 fine ænder, desuden havde marinestuens messefar, *Peter Jensen* skænket 2 kuverter til bortlodning. Det blev en fin aften med god tilslutning.

Fredriksberg afd.s store festlige andespil 4/11 havde et væld af gevinster og præmier, gaver m. m., mange med henblik paa den kære juletid. Kort sagt: et godt møde med rigeligt udbytte for baade medlemmer og afd.s-kassen.

Hjørring afd.s kammeratskabsaften 6/12 havde filmforevisning paa programmet: *Jens Hansen* viste nogle film fra sin tid som »sailor« paa Østen, ligesaa vistes en film om kongeparrets besøg i Hjørring. Ved det paafølgende kammeratlige samvær blev afd.s 22-aarige fødselsdag fejret paa behørig vis.

Gentofte afd. har heller ikke holdt sig tilbage. Den 9/12 afholdt man det aarlige store, ja, helt eventyrlige andespil.

Københavns afd. holdt sin julehyggeaften i Marinestuen i Kongens Have. Der var gave-godteposer til alle (fra American Tobacco Comp., Nivea og Elizabeth Arden). Blandt aftenens gæster var to studenter fra Afrika, og den ene, *Emanuel Quaye*, fortalte om sit hjemland Ghana og deres juleskikke. Afd.s 50-aars jubilarer var inviteret, men kun murermester Thiel var mødt, ogsaa Skyttelavets formand med frue var blandt gæsterne. Et af de ældste medlemmer (90 aar) citerede digte, og lods-kaptajn *P. Bom* fortalte om, hvorledes unge mænd bliver rigtige mandfolk. Til slut stod julemanden for julegavebytningen, og der var megen morskab og sjove gaver. En god og velbesøgt aften.

Marineforeningens Skyttelav, København, havde godt besøg til sin juleskydning, og der herskede en dejlig stemning, da man efter skydningen samledes i »Parken«, hvor sang, taler og musik vekslede.

Kongens Lyngby afd. holdt 15/12 »Julestue« i Marinestuen paa »Lottenborg«.

Godthaab afd. afholdt 27/12 juletræ, kl. 1400 for børn, hvor ogsaa mødrene var velkomne; kl. 2000 for voksne, som alle skulle medbringe en gave — vejledende pris kr. 5,00.

Viborg afd. afholdt juletræsfest 28/12, hvortil var mødt 75 børn med forældre. Programmet var det traditionelle: Nissen, som legede med børnene og uddelte godteposer, og *Peter Vindums* forevisning af et par morsomme film — en aften, som børnene altid glæder sig til.

Randers afd. holdt som sædvanlig juletræsfest sammen med Maskinmestrenes Forening den 28/12. Afd.s formanden, *Schytte Hansen*, bød velkommen, der var gaveuddeling, og en nissemand underholdt børnene, ligesom der var filmforevisning. Den vellykkede fest havde samlet 150 deltagere, saavel børn som voksne.

Roskilde afd. holdt 29/12 juletræsfest paa »Prinsen« sammen med Sjællandske Livregiments Soldaterforening (4. regiment). Der var juletræ for børnene, som underholdtes af en nisse, filmforevisning, godteposeuddeling og dans.

Aarhus afd. samlede sine medlemmer med børn til stor juletræsfest i Marinestuen. 45 børn morede sig over de muntre julenisser og den morsomme tegnefilm og glædede sig over de lækre godteposer.

Hirtshals afd. havde gjort en stor indsats for, at afd.s 45-aars stiftelsesfest 29/12 kunne faa et festligt og fornøjeligt forløb.

Glostrup/Taastrup begyndte det nye aar med en gang pragtfuld torsk, der satte liv og humør i samværet.

Københavns afd. indledte 12/1 det nye aar med en foredragsaften. Orlogskaptajn *Bilde Jensen* fortalte om Sø- og luftredningstjenesten, herunder ogsaa Søværnets og Flyvevaabnets indsats i denne tjeneste, og viste en film om redningsarbejdet og alt det materiel, som træder i virksomhed, naar der slaas alarm. Som afslutning vistes en film om de danske soldater paa Cypern. Ved denne lejlighed optoges orlogskaptajnen som medlem af afdelingen, og formanden takkede for det udmærkede foredrag samt for den gode service, man altid mødte fra Forsvarets Velfærdstjenestes side.

Gentofte afd. samlede sine medlemmer til foredragsmøde 12/1, hvor kaptajn *S. E. Fabricius* fortalte om isbrydningstjenesten og viste sin egen gamle isfilm samt en film fra »foregangsrederiet« *J. Lauritzen*.

Godthaab afd. afholdt generalforsamling 23/1 kl. 1400, og kl. 1900 samledes man med damerne til fællesspisning.

Glostrup/Taastrup holdt 3/2 sin aarlige »admiralforsamling«. Af formandens beretning fremgik, at afd. er i god fremgang, og aarets status udviste: medlemstal 148 (1964: 139), beholdninger kr. 5203 (1964: 3901), formue kr. 5757 (1864: 4450), mødedeltagelse 31,5 eller 21,5 pct. pr. gang (1964: 28 eller 21 pct.).

Ebeltoft afd. har mistet en af de helt gamle kammerater. Fryssistent *F. Hinrichsen* døde 8/12 efter faa dages sygdom. Han havde været medlem af Marineforeningen siden 3/4 1914, altsaa fra de allerførste dage. Ved begravelsen var afd. repræsenteret ved sit flag, næstformanden og formanden, hvilken sidste bragte en tak for mange aars trofasthed.

Sakskøbing har ligeledes mistet en af de gode gamle kammerater ved skrådermester *Bernhard Hansens* død. Gennem mere end 50 aar mødte han trofast op, naar Marineforeningen kaldte. »Bernhard« havde været med fra afd.s stiftelse, ligesom han var æresmedlem.

Fredericia har ved glarmester *Anthon Brøgers* død mistet et af sine trofaste medlemmer. Gennem mange aar fungerede *Brøgger* som kasserer og forstod at møde til generalforsamlingerne med et regnskab uden restancer. Med stor interesse deltog han i afd.s virke, mødte som Sende-mand indtil han i fjor bad sig fritaget for kassererposten af helbredshensyn — nu hvor den gode kammerat er gaaet bort, vil hans minde leve længe blandt kammeraterne.

Fredensborg afd.s æresmedlem, tømremester *S. H. Mathiasen Jernlage*, er afgaaet ved døden paa Vejle sygehus og begravedes fra Hover kirke 17/1, hvortil afd. havde sendt krans. Afdøde var kendt som »Staal-farfar«, der altid mødte til Sendemandsmøderne paa cykel, hvor mødet saa end blev holdt.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

- 1/11 *Jens Madsen*, Glostrup/Taastrup afd. 65 aar.
- 21/11 *Niels Henrik Nielsen*, Kongens Lyngby afd. 70 aar.
- 6/1 Fiskeskipper *Ludvig Nielsen*, Hals afd., 70 aar.
- 11/1 *H. Nygaard*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
- 15/1 Skibsfører *Th. Nielsen*, Aalborg, Nibe afd., 70 aar.
- 16/1 Fisker *Marcellus Richard Petersen*, Svinø, Næstved afd., 60 aar.
- 17/1 Lokomotivfører *E. Justesen*, Randers afd. 60 aar.
- 22/1 Prokurist *Bjarne Krantz*, Aarhus afd. 60 aar.
- 1/2 Fhv. skibstømmer *E. Jørgensen*, Masnedø, Vordingborg afd. 75 aar.
- 4/2 Lagerarbejder *V. R. Jørgensen*, Københavns afd., 65 aar.
- 4/2 Direktør *Harald Momme*, Randers afd., 60 aar.
- 5/2 Isenkræmmer *Carl Rehkøff*, Københavns afd., 75 aar.

- 13/2 Chauffør *G. Vald. Nielsen*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 23/2 Matros *Margon Jensen*, Randers afd., 60 aar.
 24/2 Assurandør *Magnus Hansen*, Aarhus afd. 50 aar.
 24/2 Brændehandler *Vald. Nielsen*, Randers afd., 70 aar.
 27/2 Værkfører *Ove Gregers Petersen*, Københavns afd., 50 aar.
 27/2 Fuldmægtig *H. Dalbøge Andersen*, Aarhus afd., 60 aar.
 10/3 Gas- og vandmester *N. Loft Sørensen*, Aarhus afd., 60 aar.
 15/3 Salgschef *H. R. Knudsen*, Aarhus afd., 50 aar.
 16/3 Lokomotivfører *Knud Erik Friis*, Aarhus afd., 50 aar.
 18/3 Telefonmontør *Ejner Nibek*, Næstved afd., 60 aar.
 22/3 Kedelpasser *Hans Peter Knudsen*, Aarhus afd., 60 aar.
 22/3 Cigarhandler *Knud Strube*, Aarhus afd., 60 aar.
 23/3 Politiasistent *E. Thomsen*, Hinnerup, Aarhus afd., 70 aar.
 29/3 Snedkermester *Otto Jens Olsen*, Københavns afd., 50 aar.
 4/4 Frisørmester *Norman Berhard Johansen*, Københavns afd., 60 aar.
 15/4 Bagermester *J. O. Sørensen*, Aarhus afd., 70 aar.
 25/4 Driftsbestyrer *G. Meng-Lund*, Næstved afd., 60 aar.

MARINEFORENINGSGLASSENE
 falder til i haand og mund
 ... og saa er det pæne glas

Bog anmeldelser

Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg har udsendt sin aarbog 1965. Den rummer ogsaa i aar meget interessant stof. Hornbæks personalhistoriker P. K. Hofmansen skriver om Drachmanns »Store Bjørn«, og denne levnedsbetragtelse af fiskeren Peder Andersen giver et meget levende billede af denne nordsjællandske fiskers begivenhedsrige liv. Museumsinspektør O. Crumlin-Petersen behandler et gammelt skibbygningsproblem, ligesom ogsaa gamle søkort behandles i en særlig artikel. Endelig gen-

nemgaar museumsdirektør K. Klem i anledning af museets 50-aarsdag i august dets tilblivelse og udvikling gennem det svundne halvsekel og dets ønsker i samme anledning. Et interessant skrift, der tjener et godt formaal.

Per Hækkerup: »Danmarks Udenrigspolitik« giver en meget omfattende og klar fremstilling af Danmarks udenrigspolitik og dens relation til De forenede Nationer, NATO, de europæiske samarbejdsorganisationer, det nordiske samarbejde, u-landsarbejdet og mange andre spørgsmål fra dagens debat, som er værd at faa frisket op.

Blandt aarets mange og ofte meget smukt udstyrede kalendarer maa nævnes det smukke billedværk, som D.F.D.S. har udsendt. Her veksler gamle skibsbilleder med moderne tegninger og fotografier af den store flaaedes fremtidsprospektiver. Ogsaa det gamle skoleskib VIKING, der sluttede sin æra under Dannebrog i D.F.D.S. eje, og som nu ligger stationært i Göteborg, er gengivet ved en stregtegning — men oplysningen om, at farten for denne 4 m bark uden maskinkraft var 17 knob, maa nok tages med et vist forbehold. Det bør nævnes, at D.F.D.S. i anledning af sit tilstundende 100-aars jubilæum 11/12 1966 har indbudt til en ungdoms-stilekonkurrence med mange spændende rejsepræmier.

Beretningen om *Søfartens Biblioteks* virke i 1965 fortæller, at Biblioteket har en bogbestand paa 61.485 bind med skibsbiblioteker i 329 handelsskibe, 41 af Søværnets og andre statsskibe samt paa søfartsskoler og sømandshjem. I anledning af bibliotekets 25 aars jubilæum er stiftet et jubilæumsfond, hvortil allerede er indgaaet 57.900 kr.

Günther Karweina: Konvoj P. Q. 17. (Spektrums Farlag). Denne meget levende og grundige redegørelse for forløbet af et af 2. verdenskrigs store maritime dramaer, den ulykkelige konvoj, der naadeløst efter højere ordre blev forladt i Ishavet af sin eskorte og givet til fals for tyske luft- og undervandsstridskræfter, giver en realistisk skildring af den moderne totalitære krigsførelse til søs. Sir *Winston Churchill* har karakteriseret denne skibsmassakre: »Det var en af de værste episoder i hele søkrigen, hvert enkelt skibs dystre skæbne indeholder stof til en hel saga«.

Beretningen er gribende, men interessant; dog lader oversættelsen meget tilbage. Den er totalt blottet for kendskab til dansk maritim terminologi, kun baseret paa grundigt kendskab til tysk. Skade, at interessante værker som dette alt for ofte lider for meget under oversætternes manglende faglige kundskaber.

Red.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Teglgaardshaven . Tlf. 1986
 Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri
 Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
 Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og
 transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEKOK

og MASKINKOMPAGNI
 Tlf. 3 40 00

Som han regnede med,
 blev Marineforeningens
 køjesalg
 den helt store succes!

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270**ESBJERG****Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
*ESBJERG***»Hotel Spangsberg«**Mødested for marineforeningens
medlemmer
ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755**FREDERIKSHAVN****ELECTRA 1/5**Elektroinstallatørfirma
Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239**Johan Damsgaard**Kolonial & skibshandel
Tlf. 63 Frederikshavn**P. CONRADSEN**Teknisk maskinforretning
SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900**Einer Sørensen**STEVEDORE
Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn**FYN**AKTIESELSKABET
SVENDBORG
SKIBSVÆRFT**Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen**& Kryger** INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Levorsen & Jørgensen*Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod*

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs****CONDITORI**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET
N. A. CHRISTENSEN & CO.
Kongelig hofleverandør**RANDERS**

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“
RANDERS**Chas. Mortensen**SEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELT FABRIK
Randers Telf. 529**ROSKILDE**

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN**Oscar Skougaard**Aut. installatør Tlf 41345
Skibradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager Alex Jørgensen
Skagen Tlf. 41423**THYBORØN****Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEDELEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

